

ADATPOLITIKA II

***tapasztalatok az EU országok gyakorlatában
a téradatok használata során***

Barkóczy Zsolt
elnök

HUNAGI Magyar Térinformatikai Társaság

A rendszerek kialakítását közvetlenül érintő EU alapelvek

- Az adatszolgáltatás és a hozzáadott értéket jelentő szolgáltatások különválasztása
- Az adatok megosztását nyílt szabványokra kell alapozni
- Elő kell segíteni az adatokhoz való hatékony hozzáférést.
- Figyelembe kell venni az egyes piaci szereplők alkupozíciója közötti különbségeket.
- Biztosítani kell a beruházásaik méltányos megtérülésének lehetőségét.
- Biztosítani kell a haszon méltányos megosztását az értékláncon belül az adatbirtokosok, az adatfeldolgozók és az alkalmazásszolgáltatók között.

A rendszerek kialakítását közvetlenül érintő EU alapelvek

- Elő kell segíteni a közérdekű és tudományos felhasználást
- Csökkenteni kell a bizalmas adatok - különösen meglévő vagy potenciális versenytársak előtti - felfedésének kockázatát.
- A rendszerbe vetett bizalom megteremtése érdekében az adatforrások következetes azonosítására alkalmas megbízható és lehetőleg szabványos protokollok meghatározása szükséges.
- A vállalkozásoknak és a hatóságoknak a birtokukban lévő adatok különböző továbbfelhasználási lehetőségeinek feltárását és nyereséggel történő hasznosítását támogatni kell. (pl. API)

További az EU alapelvekből levezethető megfontolások

- Az automatizált rendszerek működésének támogatása *(pl. önvezető autó, robotika, 5G alapú infrastruktúrán)*
- A KKV szektor helyzetbe hozása, a monopóliumok korlátozása *(pl. nagy internet és mobilszolgáltatók lehetnének a legnagyobb BigData adatforrások)*
- Önrendelkezés a “saját” adatok fölött *(pl. az egyik szolgáltatótól a másikhoz való átállás során saját adatok kikérése és “hordozása”)*

Miért a tér adatok?

- Mert az adatok jelentős része térhez kötött információ (*szó szerint közös pont*)
- Mert 10 éves az INSPIRE irányelv (*az első irányelv ami az adatok határon átívelő használatát írta elő*)
- Mert sok tapasztalat halmozódott fel
- Mert az interoperabilitást szabványok biztosítják

Interoperabilitás

Szervezeti interoperabilitás

biztosítja a különböző szervezetek, szervezeti egységek belső folyamatainak együttműködését

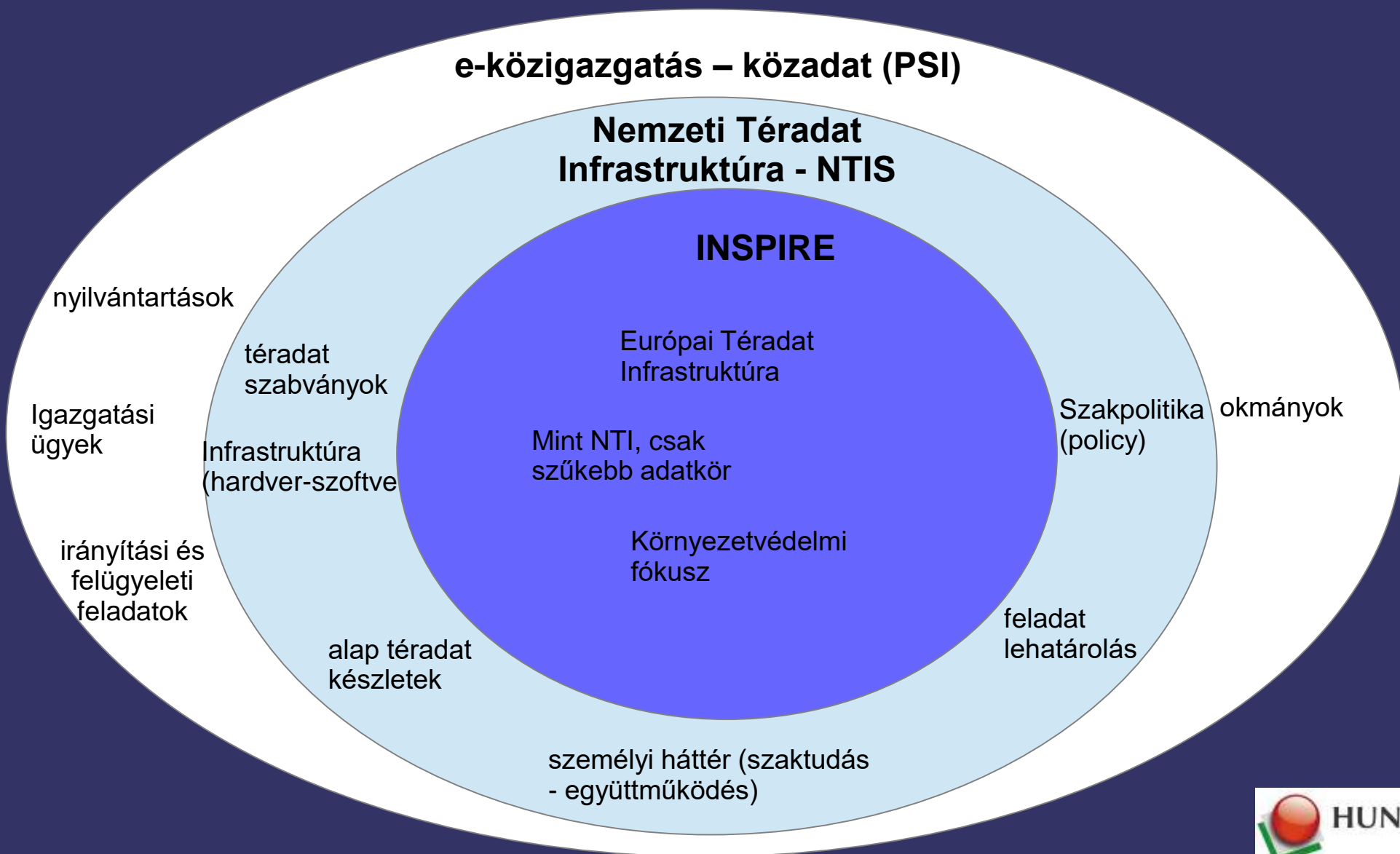
Technikai vagy műszaki interoperabilitás

biztosítja, hogy az információrendszerek közti együttműködés technikai értelemben megvalósulhasson

Szemantikai interoperabilitás

biztosítja, hogy a szervezetek, szervezeti egységek között kicserélendő információról pontosan tudható legyen, hogy milyen kontextusban, hogyan kell értelmezni, feldolgozni

Tér adatok helye az e-közigazgatásban

Példák

Franciaország

- Központi forrásokból finanszírozott
- Ingyenesen hozzáférhető, nyílt forráskódú eszközrendszer
- Geoportál 2006
- PSI kiterjesztése az NTI
- INSPIRE a keret
- Nagyméretarányú térinformatikai referencia rendszer
(*topográfiai adatbázisok, kataszter, közigazgatási határok, címek*)
- Elsőszámú haszonélvezők a közsféra alkalmazottai

Egyesült Királyság

- Az adat mint végtermék helyett az adat mint vagyon
- Hosszú távú befektetésként az állam tartja karban, frissíti
- A közadatok alá tartozik
- Nyílt forráskódú közadat portál, melynek része a téradat
- Nyílt Kormányzati Licenc
- Gépek közötti automatikus adatáramlás
- A magánszféra képviselői tagok
- Az önkormányzatok helyett 3 évig a költségvetés átvállalja a költségeket

Németország

- A feladatokat a tartományok és a szövetségi kormányzat által közösen működtetett GDI-DE szervezet koordinálja. *(A testületbe a magánszektor (www.geobusiness.org) és az akadémiai szektor képviselői is bevonásra kerültek.)*
- A szövetségi szintű környezeti adatok és a téradatok egy része (GeoZG) szabadon és ingyenesen elérhető.
- A tartományi szintű referencia téradatok egy szövetségi elérési ponton keresztül (fizetés ellenében) elérhetők (Geoportal.de).

Lengyelország 1

- A feladatok a közigazgatásért felelős miniszter kezében összpontosulnak.
- A miniszter által felállított Téradat Infrastruktúra Tanácsban képviselettel rendelkezik 12 tematikus terület
- Az infrastruktúrát számos szereplő együttműködésével (közigazgatási szervek és egyéb szervezetek) hozták létre, fejlesztik és működtetik.
- A szolgáltatások - amennyiben azok hatással vannak a környezet állapotára és arra vonatkozóan adatokat tartalmaznak - térítésmentesek
- Oktatási és kutatási célokra valamennyi téradat térítésmentes

Lengyelország 2

- Az NTI alkalmazásába mintegy 2500 önkormányzat kapcsolódott be *a területi tervezéssel, földhasználattal kapcsolatos feladataik megoldásába a magán szektor bevonásával.*
- Nyílt, ingyenes elérésű: *a határok, adminisztratív zónák, cím pontok, földrajzi nevek, digitális terepmodellek adatköre, a népesség területi eloszlásával kapcsolatos adatok.*
- A geoportál non-profit tevékenység
- A Statisztikai Hivatal minden felhasználó számára ingyenesen biztosítja adatai elérhetőségét (<http://geo.stat.gov.pl>).

Hollandia 1

- „a nyílt és ingyenes adatelérés felpörgeti a gazdaságot és segíti az innovációt”
- A központi költségvetés finanszíroz (8 év megtérülés)
- Nyílt adatpolitika a teljes kormányzati adathalmaz megnyitása (2016 01.01. óta a kataszter is)
- Központi felület, a téradatok elhelyezésére, webes szolgáltatásként való megosztásra olyan alkalmazást fejlesztettek ki (<http://inspiredatagids.nl/>), amely a felhasználók számára az adatgazdával való kapcsolatteremtés nélkül teszi lehetővé a téradatokra épülő szolgáltatások elérését

Hollandia 2

- Az adatok karbantartásának gyakoriságát, annak ütemezését a kormányzat nem írja elő, azt rábízta az adatgazdákra de azt adat frissítését követő 6 hónapon belül az alkalmazásnak is frissülnie kell
- A nyílt téradatok automatikusan bekerülnek a „Nemzeti Georegiszter” szolgáltatásai közé. A nyílt adat 50%-a Hollandiában téradat. (a téradatok mintegy 95%-a nyílt adat)
- Az INSIPRE adatkészletek minden résztvevő számára a „Creative Common” licenc feltételeinek megfelelően jogilag és gazdaságilag hozzáférhetők

Ausztria

- Egységes nemzeti és tartományi, kétnyelvű geoportál <https://assistenzstelle.inspire.gv.at/>
- megosztott téradatpolitika a jellemző, a jogi szabályozások, koordinálás valóban tartományi szinten történik
- A téradatok integrációs kereteként létrehozott térbeli alapadat rendszer ingyenes és nyílt elérésű (www.basemap.at).
- A tartományok és városok többsége biztosítja adatainak nyílt ingyenes licenccel történő elérését

Dánia 1

- A téradatok széleskörű hozzáférhetőségének biztosítására a Dán kormányzat létrehozta saját Nemzeti Téradat Infrastruktúra rendszerét,
- kombinált modell, amely egyesíti a kormányzati költségvetési finanszírozást és az üzleti alapú költségmegtérülést
- A dán geoportál felületén egységes szolgáltatásként érhetőek el a keresés, megtekintés, letöltés,
- A koordinációs feladatokat a Környezetvédelmi Minisztériumtól - a környezetvédelmi szempontok fontosságának megtartása mellett - áthelyezték az Energia, Közmű és Klímaügyi Minisztériumhoz

Dánia 2

- A központi kormányzat, a helyi közigazgatás egységes adatpolitikán és digitális infrastruktúrán alapul és általános ezen adatok hatósági eljárásban történő megosztott használata.
- A téradat infrastruktúra nem izolált alrendszer, szorosan integrálódik a nemzeti közadat infrastruktúrába.
- A téradat digitalizáció alapját a Basic Data Program (www.grunddata.dk) képezi. Az itt tárolt adatok ingyenes, nyílt elérésű adatok (címadatok, földrajzi nevek, magassági modellek, kataszteri térképek, topográfiai térképek)

Szlovákia

- A téradatok vonatkozásában a Kormány létrehozta az egyes objektum típusokhoz kapcsolódóan a Felelős Szervezetek Nemzeti Regiszterét.
- Geodéziai, Kartográfiai és Kataszteri Automatikus Információs Rendszer (referencia adatok)
- Nemzeti Geoportál (közsféra, korlátozott adatkör)
- A téradatok hozzáférhetőségének gyors biztosítása érdekében első körben az „úgy ahogy van” formában kerülnek megosztásra az adatok.
- Korlátozó tényezők:
 - Technikai (hálózat, adatkonverzió)
 - Szervezeti (a téradatgazdák és a harmadik felek viszonya)
 - Kapacitáshiány (fluktuáció)

Szlovénia

- Téradat törvény (2010)
- Cél: a hatóságok létrehozzák az alapadatokat, a privát szektor pedig gyártja a hozzáadott értéket, az információt
- A szektorközi INSPIRE csoport platformként szolgál a véleményformálásban, és az érintettek igényeinek tisztázásában
- A meteorológiai és az ingatlan nyilvántartás adatok is teljesen ingyenesen hozzáférhetőek, ráadásul az ingatlan nyilvántartás érték alapú.

Megosztások, megvalósulás számokban

aktuális adatok

ország	H	SK	D	A	PL	NL	D
téradat tematika	131	250	170	700	1 500	500	1 300
szolgáltatás	33	100	168	200	200	300	12 500

Közvetett és közvetlen hasznok

***És most nézzük mit tudunk tenni, hogy
ne maradjunk le!***

Kerekasztal